

Στήθος, μέση, περιφέρεια...

Πολυπράγμων και πανεπιστήμων, πολυγραφότατη με εξαιρετικές επιδόσεις σε όλα τα είδη γραφής με τα οποία καταπίστηκε αλλά και κοινωνικά ενεργή, κυρίως σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και δεινή περιπατήτρια, η συγγραφέας μας είναι ένα κορίτσι που γνωρίζει πώς να κάνει ενδιαφέροντα τον χρόνο του!

Καθηγήτρια Ιστορίας Εξωτερικής Πολιτικής στη Νομική Αθηνών, από όπου και παραιτήθηκε, η Λένα Διβάνη έχει δημοσιεύσει πέντε ιστορικές μελέτες και πλήθος σχετικών άρθρων για τη σύγχρονη Ελλάδα, εμπλουτίζοντας την ελληνική ιστοριογραφία. Ταυτόχρονα, πληθωρική και αξιοσημείωτη παραμένει η παρουσία της στον χώρο της λογοτεχνίας με δώδεκα μυθιστορήματα και πλήθος διηγημάτων, αρκετά εκ των οποίων έχουν μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες. Το βιβλίο «Εργαζόμενο αγόρι» (είναι επανέκδοση και κυκλοφόρησε το 2010 για πρώτη φορά από τις εκδόσεις Καστανιώτη) διακωμωδεί ένα δράμα με τον πλέον αφροπλιστικό και απλό τρόπο: αντιστρέφοντας το, ξεπατικωνόντας το ανάποδα. Έτσι, η γυναικεία ζωή ως ρόλος ενδύεται ανδρικά! Από τον τίτλο, η Διβάνη προϊδεάζει για μια παρωδία ρόλων. Είναι εντυπωσιακός ο τρόπος με τον οποίο αντιστρέφονται τα πάντα από μια συγγραφέα, ωστόσο, που έχει το επιπλέον προσόν να είναι ιστορικός και γνώστης της λεγόμενης πατριαρχικής κοινωνίας – με ό,τι αυτό σημαίνει σε όλη την ευρεία του έκταση. Η αντιστροφή των «ιστορικών ρόλων» – εγχείρημα διόλου εύκολο – απαιτεί ιδιαίτερες

ικανότητες στη διαχείριση στερεότυπων και παγιωμένων συμπεριφορών αιώνων. Το θέμα αντιμετωπίζεται υπαρκτά, γι' αυτό και η Διβάνη δεν διατάζει να επιστρατεύσει την παγινώδη αντιμετώπισή του σε όλες τις διακριτές εκφάνσεις της. Έτσι, λοιπόν, από το μυθιστόρημά της δεν λείπουν οι σπαρταριστές σκηνές και οι διακωμωδησεις που στον πυρήνα τους κρύβουν σκληρότητα. Καθώς ο Χάρης, ένας δεκαεπτάχρονος επαρχιώτης, καταφθάνει στην πρωτεύουσα για να ζησει τη δική του ζωή, ελεύθερος και ωραίος, καλείται να μπει στα... παπούτσια του άλλου φύλου! Με δυο λόγια, του συμβαίνουν και βιώνει όλα αυτά που θα βίωνε ένα αντίστοιχο κορίτσι της ηλικίας του. Η αντιστροφή αυτή των ρόλων, του Χάρη σε αντικείμενο του πόθου από τη μεγαλύτερη σε ηλικία διευθύντριά του, αποδεικνύεται ιδιαίτερα επώδυνη, γι' αυτό και φαντάζει αστεία, παράταιρη, ως κάτι τρελό. Η καρικατούρα του βλαχομπαρόκ διευθυντή περιοδικού ευρείας καταναλώσεως, με το πούρο στο στόμα που θα την «πέσει» στην ωραία κοπέλιτσα, μας παραπέμπει στις γκροτέσκο φάσεις που ζήσαμε τη δεκαετία του 1990. Κωμικοτραγικές κατα-

Γράφει ο Ξενοφών Α. Μπρουντζάκης

στάσεις όπου με ένα φαντασμαγορικό τρόπο η γυναικεία αξιοπρέπεια εξαρτιόταν από το ευγενές τρίπτυχο: στήθος, μέση, περιφέρεια.

Με αυτό ως κυρίαρχο αξιακό ολοκληρωμα, ως όνειρο ζωής, καριέρας, μέλλοντος, η γυναικεία υπόθεση – που θα έλεγαν οι παλιότερες φεμινίστριες – έμοιαζε να καταπνίγεται από τα φλας, τα στρας και τα κορσάζ. Επιτέλους έλαμψε γυμνή η αλήθεια στα εξώφυλλα μέσα από τη θεοποίηση της νεότητας.

Ο φανταχτερός κόσμος των περιοδικών, η σκύλα διευθύντρια, ο Χάρης ως ωραίος, φιλόδοξος, αφελής νέος κι όλος ο υπόλοιπος διάκοσμος μιας εποχής που ζήσαμε σαν όνειρο και εφιάλτη, έχει οργανωθεί αριστοτεχνικά αντεστραμμένος.

Η ανδρική εκδοχή συμπεριφορών, που εκλαμβάνεται ως κάτι το αυτονόητο, το αναμενόμενο και το κατανοητό, φαντάζει εξωφρενική στην αντίθετη της εκδοχή: μια μεσοτημένη διευθύντρια με πούρο στο στόμα και ασυγκράτητες ορμές απέναντι στο έτοιμο ορεκτικό, έναν νεαρό εργαζόμενο! Αίφνης, το «φυσιολογικό» γίνεται ακατανόητο, αλλόκοτο, αδιανόητο, μη αποδεκτό. Το ίδιο ακριβώς συμβάν, εν τέλει, δεν προκαλεί ίδιες αντιδράσεις, εντυπώσεις ή ανοχές. Έτσι, από την ψηφιακή εποχή και τους αλματώδεις τεχνολογικούς άθλους, ο χρόνος της νοοτροπίας μας, της αντίληψης του κόσμου, έχει καθηλωθεί στο παρελθόν κι αυτή η πραγματικότητα δεν αντιμετωπίζεται με μανιφέστα, πορείες και καταγγελίες. Στο «Εργαζόμενο αγόρι» η Διβάνη αντιστρέφει την πραγματικότητα, καθώς μας βάζει στον

ρόλο του άλλου – για να καταλάβουμε. Αναγκαζόμαστε να ζούμε ανάμεσα σε με πολλές ψυχώσεις λόγω των βίαιων πλέον αντιθέσεων, όπως τόσο μοναδικά υποδεικνύεται στη σκηνή εκείνη όπου ένας πατέρας, αφού έχει στρώσει τραπέζι στη γυναίκα του και μια φίλη της, αποσύρεται σεμνά στην κουζίνα προκειμένου να συζητήσουν οι γυναίκες τα σοβαρά τους θέματα.

Η Διβάνη έξυπνα αποφεύγει να επεκτείνει το θέμα της σε πιο πολύπλοκα σύγχρονα ζητήματα που προκύπτουν από την πολυδιάσπαση των φύλων, καθώς εκεί θα χανόμασαν στη μετάφραση. Κυρίως, όμως, γιατί θα χάναμε το ιδιαίτερα ουσιαστικό που μας αποκαλύπτει το μυθιστόρημα αυτό, που δεν είναι άλλο από τη σοκαριστική ανοχή απόλυτα ξεπερασμένων νοοτροπιών και αντιλήψεων που δημιουργεί χαώδεις αντιφάσεις και παρενέργειες.

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα μελαγχολικό, γραμμένο με σπαρταριστό τρόπο σε μιαν εποχή όπου οι εφαρμογές της Τεχνητής Νοημοσύνης μοιάζουν να καταδιώκουν κοκκινομάλλες στον Μεσαίωνα...

Λένα Διβάνη
Εργαζόμενο αγόρι
Εκδόσεις: Πατάκη
Σελ.: 380